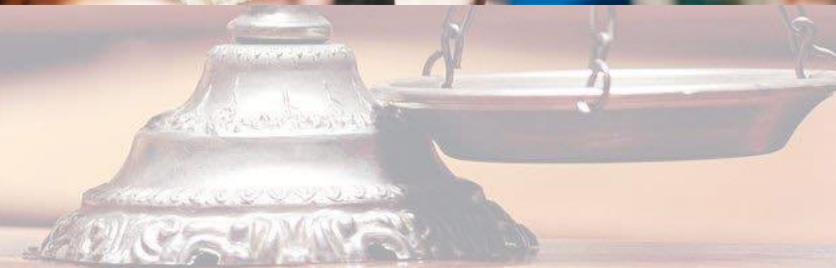

**Кліматичне право у кризові часи : світові тенденції, досвід
України**

**Підготувала Карнаух Аліна
18-24МД-06**

Кліматичне право є однією з найбільш динамічних галузей сучасного міжнародного і національного права. Воно спрямоване на розробку правових механізмів, що дозволяють зменшити вплив людини на зміну клімату і адаптувати суспільства до нових екологічних умов. У період криз, таких як війни, економічні рецесії або глобальні пандемії, кліматичне право стикається з численними викликами, але водночас набуває нових можливостей для інноваційного розвитку.

У глобальному масштабі кліматичне право відображає прагнення світової спільноти досягти балансу між економічним розвитком і збереженням довкілля. Основним документом, який визначає сучасну кліматичну політику, є Паризька угода 2015 року. Вона стала першим універсальним міжнародним договором, що об'єднав держави у боротьбі зі зміною клімату.

14 липня 2021 року Європейська Комісія презентувала нову програму боротьби зі зміною клімату до 2050 року під назвою Fit for 55. Ця ініціатива має на меті зменшення викидів вуглекислого газу у всіх секторах економіки Європейського Союзу. Зокрема, вона охоплює такі галузі, як виробництво електроенергії, транспорт (автомобільний, судноплавство та авіація), житловий сектор і сільське господарство. Одним із ключових завдань програми є скорочення викидів парникових газів на 55% до 2030 року порівняно з рівнем 1990 року, а до 2050 року ЄС планує досягти повної вуглецевої нейтральності

Україна, зі свого боку, повинна адаптувати свою кліматичну політику відповідно до Європейського зеленого курсу (ЄЗК) та стратегічних цілей програми Fit for 55. Зміни мають включати адаптацію до кліматичних викликів та інтеграцію екологічних пріоритетів із соціально-економічним розвитком країни.

Одним із важливих елементів Fit for 55 є впровадження механізму транскордонного вуглецевого регулювання. Цей механізм передбачає запровадження мит на товари, які імпортуються до ЄС, залежно від обсягу їх вуглецевого сліду. Таким чином, Євросоюз прагне підтримати своїх виробників, адже більш суворе кліматичне регулювання всередині ЄС збільшує витрати підприємств і знижує їх конкурентоздатність у порівнянні з іноземними компаніями з менш жорсткими екологічними нормами

The logo features the text "Fit for 55" in a bold, white, sans-serif font, centered on a dark blue background. The background is a stylized map of Europe with yellow stars, similar to the European Union flag. The entire graphic is overlaid on a background image of a silver scale of justice on a wooden surface.

Fit for 55

Нові підходи до кліматичної політики в ЄС спрямовані на значне прискорення скорочення викидів парникових газів у найближче десятиліття. Програма передбачає поширення системи торгівлі викидами на нові сектори економіки та вдосконалення чинних механізмів; активізацію використання відновлюваних джерел енергії; підвищення енергоефективності; розвиток транспорту з низьким рівнем викидів і відповідної інфраструктури; гармонізацію податкової політики із кліматичними цілями; заходи для запобігання витоку вуглецю; та підтримку природних вуглецевих поглиначів, таких як ліси

Для фінансування значних витрат на кліматичні ініціативи у бюджеті Європейського Союзу, країни-члени мають спрямовувати всі кошти, отримані від торгівлі квотами на викиди, на реалізацію проєктів у галузі клімату та енергетики. Частина доходів від нової системи торгівлі викидами, яка охоплює паливо для автомобільного транспорту та будівель, повинна бути виділена для підтримки вразливих груп населення, малих підприємств і користувачів транспорту, які можуть відчувати негативний соціальний вплив цих змін.

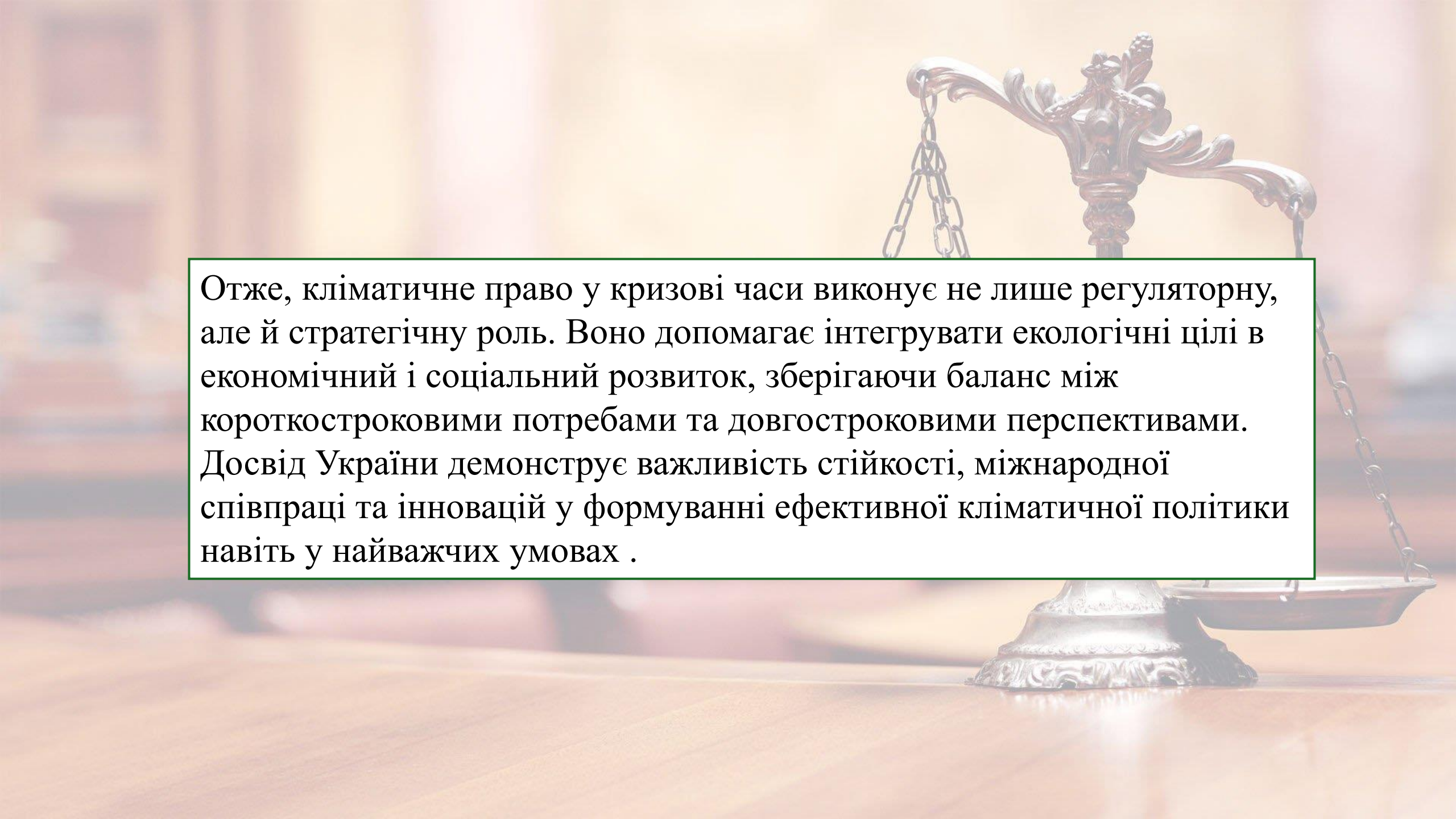

Крім того, країни-члени зобов'язані брати участь у зменшенні обсягу вуглецю в атмосфері. Регламент ЄС щодо землекористування, лісового господарства та сільського господарства встановлює мету – досягти вилучення з атмосфери 310 мільйонів тонн вуглекислого газу за допомогою природних поглиначів до 2030 року. Для цього держави повинні активно доглядати за природними екосистемами та збільшувати їхню площу

До 2035 року Європейський Союз планує забезпечити кліматичну нейтральність у секторах землекористування, лісового та сільського господарства, враховуючи також скорочення викидів парникових газів, не пов'язаних із CO₂, таких як ті, що виникають через використання добрив і тваринництво. Це амбітна мета, яка вимагає консолідованих зусиль усіх держав-членів.

A decorative silver scale of justice is positioned on a wooden surface. The scale is ornate, with a central column and two pans hanging from a curved arm. The background is a warm, blurred light brown color.

Отже, кліматичне право у кризові часи виконує не лише регуляторну, але й стратегічну роль. Воно допомагає інтегрувати екологічні цілі в економічний і соціальний розвиток, зберігаючи баланс між короткостроковими потребами та довгостроковими перспективами. Досвід України демонструє важливість стійкості, міжнародної співпраці та інновацій у формуванні ефективної кліматичної політики навіть у найважчих умовах .

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Європейський зелений курс і кліматична політика України : аналіт. доп. / [С. П. Іванюта, Л. М. Якушенко] ; за заг. ред. А. Ю. Сменковського. – Київ : НІСД, 2022. – 95 с.
2. Іванюта, С. П., Якушенко, Л. М. Європейський зелений курс і кліматична політика України/ А. Ю. Сменковський, 2022.
3. Шатоха, В. Історичний контекст лідерства Європейського Союзу у запобіганні зміні клімату. Європейські історичні студії, (8), 2017, 74–96.

A pair of ornate silver scales of justice is positioned on a polished wooden table. The scales are balanced, with both pans hanging at the same level. The background is a blurred courtroom with wooden paneling and rows of seats. A text box is overlaid on the image, containing the text "ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!".

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!